

KRAJINA JE ŽLUTÁ. Květnová příroda se zelená svěžími barvami a láká k procházkám, přitom je nutné v honitbách udržovat klid. Srný jsou v pokročilém stádiu gravidity, koncem května již budou klást mláďata, mají proto omezenou pohyblivost. Proto je na místě dodržovat zákaz volného pohybu psů, bezohledných motorkářů a čtyřkolářů v honitbách. Srnčí zvěř mění srst ze zimní hnědošedé na letní, která má reza- vý odstín. Myslivci se snaží přesvědčit zemědělce, aby z nepravdivých okrajů pozemků v blízkosti lesa vytvořili biopásy pro zvěř. Na česká pole se vrátila širokozáběrová mechanizace a silné kolové traktory. Stroje na zpracování půdy a sečí stroje mají záběr až 12 m a pohybují se po poli při práci rychlostí 15 km /h, což masakruje zvláště zajíce a další drobnou zvěř. Na polích jsou prováděny postřiky proti plevelům, chorobám a škůdcům plodin v kombinaci přihnojováním plodin minerálními hnojivy. Česká republika má mnohem menší spotřebu hnojiv a pesticidů než vyspělé země Západní Evropy, ale drobnou zvěř likviduje používání rychle jedoucí širokozáběrové mechanizace. Lesníci kontrolují nálet kůrovců do lapáků, pravidelně sledují feromonové lapače. Myslivečtí hospodáři hodnotí provedení oprav posedů a krmelců. Ve dnech 19. až 23. května probíhá 16. mezinárodní výstava myslivosti Natura Viva v Lysé nad Labem, na které může odborná i neodborná veřejnost posoudit kvalitu lovené zvěře. Výstava je spojena s přehlídkou uměleckých děl a řemeslných výrobků pro myslivost, rybářství a včelařství. Návštěvníky láká i bohatý doprovodný program. Květen je pro myslivce časem obeznání kvality mladých srnců, od 16. května začne jejich průběrný lov. Každoročně je upytlačeno několik tisíc zákonem chráněných kormoranů, volavek i vyder bez jakéhokoliv zájmu ekologických aktivistů a médií. Systém proplácení škod na rybách je natolik komplikovaný, že je pro menší chovatele ryb neakceptovatelný. Díky vyšší ceně osiv a komplikovanému administrativě zemědělci v letošním roce omezí výměru kukuřice odolné vůči nebezpečnému zavíječce kukuřičném. Z pohledu zvěře je odolní kukuřice menší zatížení insekticidy, které jsou na běžných plochách pro regulaci škodlivého zavíječce nezbytné.

ČERVEN JE MĚSÍCEM MYSLIVOSTI, KLADENÍ MLÁDAT A DODRŽOVÁNÍ KLIDU V HONITBÁCH

Příroda je v tomto období plná mláďat, která si zaslouží naši ochranu. Smrčí zvěř mění srst ze zimní hnědošedé na letní, která má reza vý odstín. Podle rychlosti přebí- rování lze hodnotit i zdravotní stav jedinců. Koncem května začíná spárkatá zvěř klást mláďata, objevují se druhé vrhy zajíců, hnízdí bažanti. Na tichých procházkách přírodou lze spatřit bachyně s malými selátky. To vše znamená hodně starosti a práce nejen pro mysliveckého hospodáře, ale i pro mysliveckou stráž, která by, zejména v této době, měla být v honitbě skoro každý den a upozorňovat veřejnost, že bezohledné rušení

KVĚTEN - ČERVEN

zvěře a volné pobíhání psů je v tomto období pro zvěř velmi škodlivé. Ohroženy nejsou jenom dospělé matky. Zejména mláďatům hrozí bezprostřední nebezpečí zadávením. Psi dále ruší na zemi hnízdicí ptáky, kterým se při častějším opouštění hnízda snižuje lihnivost snůšky či hnízdo zcela opouštějí. Pokud někdo nalezne opuštěné mládě na louce či v blízkosti lesa, je nutno jej ponechat na původním místě a co nejdříve nejdříve cestou se vzdálit od tohoto místa, aby nezanechal pachovou stopu v blízkosti mláďete. Pokud bychom se mláďat dotýkali, můžeme ho svým chováním odsoudit na smrt, protože ho matka již nemusí přijmout.

ČIŠTĚNÍ KRMELCŮ A ZÁSPŮ

V květnu myslivci dokončují čištění krmelců a krmelišť. Zbytky starého krmiva a okolní povrch půdy obsahuje zárodky parazitů, proto je po mechanické očištění vhodné okolí desinfikovat páleným vápnem či jiným prostředkem. Dalším způsobem je přemístění krmelce o několik metrů mimo původní stanoviště.

KONTROLA TECHNICKÉHO STAVU KRMELCŮ, POSEDŮ A KAZATELEN

Myslivečtí hospodáři kontrolují opravy krmelců a posedů a jejich vzhled. Myslivecká zařízení jsou součástí krajiny, a proto je nutné dbát na jejich zakomponování do krajiny a jejich bezpečnost. Umístění posedu musí být přizpůsobeno přírodním podmínkám, nejlépe v blízkosti stromů a keřů, aby myslivce svým příchodem nerušil zvěř. Vysoké kazatelny v otevřené krajině v polích nejsou pravými klenoty krajiny. Na stavbu všech mysliveckých zařízení je nutno používat především dřevo, (tyčovinu nebo prkna). Kutlíské využití netradičních či odpadních materiálů by nemělo ujít pozornosti mysliveckého hospodáře, který musí důsledně dbát na jejich odstranění. Dodržování mysliveckých tradic a etiky, ale také stav, funkčnost, bezpečnost a estetika mysliveckých zařízení je vizečkou uživatele honitby.

Životnost těchto zařízení, jako každých jiných dřevěných konstrukcí, je omezena a stará nepoužívaná je nutno raději zbou- rat, zejména při porušení statiky protože se mohou stát nebezpečná nejenom pro myslivce při lovu, ale i pro návštěvníky přírody, kteří rovněž často posedy využívají pro pozorování přírody. Pokud myslivci začnou budovat zařízení nová, ať již jde o krmelce nebo posedy či kazatelny, musí dbát o jejich estetický vzhled, protože tyto objekty se stávají součástí přírody a jsou vizečkou svého tvůrce. Je samozřejmostí, že umístění nového zařízení je nejprve projednáno s majitelem pozemku. Práva vlastníků pozemků jsou garantována novým Zákonem o myslivosti a musí být respektována.

PŘÍPRAVA ODCHOVEN BAŽANTŮ

V bažantnicích probíhá příprava líhni a dalších zařízení a krmiv pro odchov bažantů. Průběh počasí má stále větší výkyvy, a proto je nutno zajistit dobré podmínky pro odchov a následně vypouštění do honiteb. Nejlepším způsobem odchovu jsou metody pod kvočnou, která vštěpí

bažantníkům chování, které jim umožní pře- žítí ve volné přírodě.

NAPAJEDLA SLOUŽÍ NEJENOM ZVĚŘI

Stále důležitější roli hrají umělá napajedla, jako zdroj pitné vody pro zvěř. Voda je jedním z limitujících faktorů návratu drobné zvěře do přírody a díky odvodňová- ní zemědělské půdy v 70. a 80. letech se nyní projevuje její častý nedostatek.

NEPŮVODNÍ ŠELMY

V současnosti rapidně narůstá počet- nost lišek, kun a invazivních druhů šelem (norek, psík myvalovitý, myval,.....) a proto se myslivci musí soustředit i na regula- ci početnosti těchto šelem včetně těch nepůvodních. Díky aktivitě ekologických aktivistů však z zákona mohou tyto nepů- vodní šelmy lovit pouze myslivečtí hospo- dáři a členové myslivecké stráže. Díky této hloupé chybě narůstá početnost invaziv- ních druhů šelem, které likvidují drobnou zvěř a snůšky na zemi hnízdicích ptáků.

KRMNÁ POLÍČKA

Krmná polička (biopásy) pro zvěř se již zelenají a budou koncem května zvěř poskytovat pastvu. Zemědělci mohou vyu- žívat podpory na zakládání biopásů pro zvěř. Myslivci se snaží přesvědčit země- dělce, aby věnovali pro tyto účely zejmé- na nepravdivé okraje pozemků zvláště v blízkosti lesa. Nepravdivé okraje vel- kých pozemků nejsou vhodné pro intenziv- ní pěstování zrnin, jsou obtížně využitelné pro velkou mechanizaci a navíc na nich dochází ke zvýšeným škodám od zvěře. Je proto lépe tyto plochy rovnou vyčlenit pro zvěř a zajistit osetí vhodnými plodinami. Pro zemědělce to navíc přináší efekt sní- žených škod na porostech.

PLOCHY GMO KUKUŘICE ROSTOU. JAKÝ MAJÍ VLIV NA ZVĚŘ?

V roce 2009 se opět rozšířila plocha osetá GMO kukuřicí na více než 5 % plo- chy oseté kukuřicí. Hlavním důvodem jsou narůstající škody zavíječem kukuřičným, jehož larvy vyžírají stonek a palice kukuřice, čímž rostliny ztrácí stabilitu, poléhají a jsou více napadány plísňemi, které zanechávají v rostlinách jedovaté mykotoxiny, což způso- bují zejména houby rodu *fusarium* a *asper- gillus*. Co je z pohledu ochrany přírody důle- žité, GMO kukuřice odolnou vůči zavíječce není nutno ošetřovat insekticidy, což je přínosné, insekticidy působí i na necílové organismy včetně hmyzu, zvěře i ostatních živočichů. Mnoho škod na polích přisuzovaných zvěř, je ve skutečnosti způsobeno obtížně kontro- lovatelnými škůdci, tedy i zavíječem a zvěř jsou tyto škody přisouzeny, protože jsou na rozdíl od poškození škůdci vymahatel- né. Protesty ekologických aktivistů mnohdy vycházejí z neznalosti problematiky ochrany rostlin, a jejich hlavní motivací je zviditelnění svých aktivit bez odborných argumentů.

PRÁCE MYSLIVECKÉHO HOSPODÁŘE

Myslivecký hospodář vede průběžně evidenci o ulovené zvěři, o rozdělení zvěřiny a o vydaných plombách a listcích o původu zvěře a podává pravidelně hlášení o pro-

bíhajícímu lovu na tiskopisu Mysl/8 Státní správě myslivosti. Z předběžných výsledků letošního jara vyplyná, že byly zazname- nány nižší škody na porostech divokými prasaty a jejich počet se již nezvyšuje. Díky teplé zimě se však bude zvyšovat plodnost bachyří a lze předpokládat vyšší počty selat. Květnem začíná také lovecká sezóna. Od 16. 5. se myslivci zaměří na lov srnců I. věkové třídy. Předmětem lovu jsou pouze slabí „palíčkáři“. Počet lovených kusů je sta- noven individuálně pro každou honitbu na základě jarního sčítání zvěře. V honitbách s intenzivní dopravou je počet lovených kusů snížen o ztráty na silnicích, které mnohdy převyšují plánovaný odlov. Nejsou výjimkou honitby, ve kterých se díky vysokým ztrátám na silnicích a železnicích neloví smrčí zvěř vůbec. Myslivečtí hospodáři musí proto citli- vě určovat počet kusů k lovu. Ulovené kusy, které vykazují příznaky onemocnění, či jsou nadměrně vyhublé, zejména v oblasti páteře a zadních běhů (končetin), musí myslivce nechat prohlédnout veterinárim lékařem. Všechna zvěřina před uvedením na trh je pod přísným veterinárním dozorem. Díky tomuto dohledu je možné exportovat do země EU.

ZLATÁ SRNČÍ TROFEJ - VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽ PRO DĚTI A MLÁDEŽ

V měsíci květnu probíhají okresní kola dětské vědomostní soutěže o „Zlatou smrčí trofej“. Jedná se o vědomostní soutěž v několika kategoriích pro děti a mládež na ZŠ, ve kterých mohou uplatnit a rozvinout své znalosti o přírodě, přírodních dějích, ochraně přírody, zvěři a myslivosti. Děti se učí poznávat jednotlivé druhy bylin, stromů, keřů, ptáků, hmyzu a zvěře. Ti nejlepší pak postupují do celorepublikového kola soutě- že, které probíhá během letních prázdnin.

PRÁCE V LESE

V lesním semenářství probíhá sběr semen osiky a jilmu. Podle odkvětu lze odhadnout úrodu semen dubu, buku, javo- ru, jasanu, smrku, jedle a douglasky. Je prováděna stratifikace semen lípy, habru a jasanu. **Ve školkách** se vysévá semeno osiky a jilmu. Pokračuje zastínění záhonů s vysetým semenem. Začíná pléti a kypření osyťových záhonů nebo je použito selektivních herbicidů. Je nutno zajistit ochranu proti pozdním mrazům a škůdcům. Ve vyšších polohách je dokončováno zalesňování, při sázení jen chránit sazenice proti okusů. Dále je třeba po výsadbě naplňovat výži- nání či použití herbicidů. Vlhká místa jsou odvodňována příkopy. **V ochraně lesa** končí odkorňování lapáků na lýkohuby. Kontrolovat je nutno vývoj nalétlých lapáků lýkožroutem smrkovým a dle potřeby jsou káceny lapáky pro sesterské pokolení. Při příznivých klimatických podmínkách pro vývoj lýkožrouta smrkového začíná asana- nace kůrovcových lapáků za současného kácení nových lapáků. Důsledně je nutno vyhledávat stromy nalétlé lýkožroutem smr- kovým nastojato a případní ohniska je nutno likvidovat. V případě rozšíření nad práh škodlivosti je nutno zasáhnout proti pilate smrkové v rojení a ve stadiu mladých housenic. Končí kontrola lepování a v případe potřeby probíhá zásah proti housenkám mnišky a plaskohřbetky, při rašení dubů je nutno zasáhnout proti housenkám obaleče

dubového. Kontrola směřuje i k výsadbě smrků a borovic, kde je kontrolován výskyt klikoroha, který může způsobit velké škody okusem kůry mladých stromků. V suchých obdobích je nutno zajistit protipožární ochra- nu. **Ve výrobě dříví** je ukončena dodáv- ka rychlokazných listnatých výřezů (buk, habr, bříza, olše, javor). Plynulé přibližně- jsme a odvážíme hmotu z předmytních a nahodilých těžeb. Hmotu atraktivní pro kůrovce asanujeme. Končíme zpracová- ní průmyslové taxace vyznačené těžby pro příští rok. **V přidružené výrobě** po odkvětu postřikujeme ovocné stromy znovu proti strupovitosti a monilióze. Proti savému hmyzu postřikujeme systémovými insek- ticidami. Včelstva překládáme postupně do medníků a připravujeme se na rojové obdo- bí. Vkládáme stavební rámky. Připravujeme včelstva na kočování za akátovou snůškou. Pírkujeme kapry a pstruhy. Na pstruho- vých tocích odchytáváme nežádoucí ryby.

PRÁCE V ZEMĚDĚLSTVÍ

Řepková pole jsou v plném květu, uka- zují na vysoké oseední plochy hlavní tržní plodiny rostlinné výroby. Začátkem května postupně vzhází porosty jamí řepky, olej- ného lnu, slunečnice, kukuřice a cukrovky, které byly seté v polovině dubna a agrono- mové u nich sledují výskyt škůdců, zejména dřepčků, kteří dokáží při nedůsledné kont- role porosty zcela zlikvidovat. Začátkem května jsou porosty ozimé pšenice ošet- řovány ve fázi druhého kolénka fungicidy s cílem udržet zdravou listovou plochu, která je předpokladem dobrého výnosu a kvality produkce. Při zanedbání ochrany porostů se rychle ze spodních listových pater rozšiřuje padlí a bráničnatky (hlavní houbové choro- by), které mohou způsobit až 40 % výnos- ové ztráty a ztrátu objemové hmotnosti zrna jako základního parametru při výkupu zrna. Porosty máku byly částečně poškozeny přízemními mrazíky, a tak probíhá inventa- rizace porostů a případně jejich zaorávky. U máku agronomové kontrolují nálet kry- tonosce kořenového, bejlomarek a dalších škůdců, protože ti mají vysoký podíl na snížení výnosu. V sadech po odkvětu pro- bíhají aplikace fungicidů proti strupovitosti a monilióze jabloní. Začíná nelétávat savý hmyz (mery a mšice) proti kterým je nutno zasáhnout systémovými insekticidy.

PRÁCE VE VČELAŘSTVÍ

Včelaři přikládají na úly nástavce (medníky), nastává hlavní období sběru květového medu. Včelaři se připravují na rojové období a do úlů vkládají stavební rámky, které pomohou monitorovat staveb- ní aktivitu jako hlavní signál rojové aktivity včelstva.

Dokvétají **ovocné stromy, smetan- ka lékařská, bob obecný, ozimá řepka, svazanka, trnovník akát, javor, hloh.** Včelstvo postupně přináší do úlů pyl a nek- tar, které přeměňuje na med, a pokud naplní úložné prostory a nemá dostatečný prostor na stavbu, nastává rojení, které je pro včelaře nežádoucí. Ve včelstvu tak vždy musí zůstat určitý prostor pro uklá- dání zásob a dostatečný stavební prostor. **Matka** v tomto období klade až **1500 vají- ček za den.** Před rojením dělnice budují **matečníky**, které jsou matkou zakládány vajíčky a včely krmíčky je krmí mateří kašičkou tak, že v nich budoucí matky plavou. **Roj** vzniká oddělením části vče- lstva se starou matkou. Ještě předtím nová vyhlhlá matka provede průzkumný prolet a asi za týden provede snubní prolet, při kterém se spáří s 5-10 trubci, aby nedošlo k "rodinnému oplodnění". Matka si uchová sperma od trubců po celý život, který trvá 3-5 let. Včelař si však matku uchovává jen 2-3 let, protože to jsou nejlepší léta jejího kladení. V minulé době se odchytávali roje ve větší míře, nebyl promyšlen vhodný způsob množení včelstev.

Oddělek je vytvořen včelstvo vče- lařem, a to tak, že se odeberou plodové plástve, na kterých jsou mladušky. Do prázdného úlu se přidají asi 3 plástve a doplní se rámky s mezistěnami a na kraj i soušemi. Po dni osíření od původní matky se přidá a přidávací klícce matka nová, umělé vychovaná. Klíccka je z části tráto- vaná a z části vyplněná medocukrovým těstem, přes který se postupně včelstvo spojí s matkou a zvyknou si tak pozvolna na nový pach včelstva.

Květen, časně léto, je typický pro **první stáčení medu.** Pokud je už med zralý, což znamená, že voda obsažená v medu je pod hranici 18 %, tak můžeme stáčet. Je-li med **zralý**, poznáme tak, že 1/3 rámku už je zavíčkovaná. Nejlepší pomůckou, pro zjištění, kolik je procent

v medu, je **refraktometr.** V této době vznikají především jednoduchové medy, umí-li včelař pochytit dobu přínosu nekta- ru z jednoho druhu dřeviny či byliny. Pokud nevytočíme první zralý med, tak musíme v úle vytvořit dostatek prostoru přidáním nástavku s rámky opatřené mezistěnami. **Pyl** je dalším žádaným produktem na trhu.

Co dalšího se děje v honitbách?

V první polovině května:
- přilétá křepelka, tuhýk obecný a rorýs
- hnízdí například koroptev polní, bažant obecný, polák velký, tetřev hlušec, tetřívka obecný, jeřábek lesní, poštolka obecná
- kvete buk lesní, modřín
- probíhají první lety chroustů
- na polích probíhá kvalitativní přihnojo- vání potravinářských pšeníc dusíkatými hnojivy, obiloviny jsou ošetřovány fungic- idy proti houbovým chorobám a insek- ticidy proti mšicím a kohoutkovi, dále je prováděno herbicidní ošetření jarních obilovin, brambor, kukuřic a slunečnic
- včelaři vytáčejí po odvíčkování rámků první květový med

V druhé polovině května:
- začíná kvést smrk ztepilý
- hnízdí jiříčka obecná, lelek lesní, kra- huhaj obecný, bekasína otavní, mnoho druhů ptáků vyvádí mláďata
- kvete dub lesní, akát, jírovec maďal
- koncem května začíná kladení smřat, kvete dub letní
- na polích probíhají proorávky brambor a jsou dokončována pesticidní ošetření později setých plodin

- v čerstvých výsadbách jehličnanů je prováděna insekticidní ochrana proti klikorohu borovému
- lesníci kácejí lapáky na odchyt lýkožrou- ta smrkového a dále jsou rozmístěny feromonové lapače pro monitoring letu lýkožrouta smrkového
2. 5. Mezinárodní den ptačího zpěvu
3. 5. Den slunce
15. 5. Mezinárodní den rodiny
21. 5. Světový den kulturní rozmanitosti
24. 5. Evropský den parků
25. 5. Den Afriky
31. 5. Den otevírání studánek

V první polovině června:
- začíná červen měsíc myslivosti, den děti
- lihnou se bažantíci, koroptve, kachňata, tetřevi, tetřívci, ...
- srny ve vyšších polohách kladou srnča- ta, jelení laně kladou kolouchy
- hnízdí ostříž lesní
- kvetou řeřaby, bez černý, jedlý kaštan
- daňkům roste paroží, jelenům dorůstá paroží a starší jeleni začínají s vytlou- káním
- brambory a cukrovka jsou ošetřovány proti houbovým chorobám a škůdcům, v porostech kukuřice je sledován nálet zavíječce a při překročení prahu škod- livosti jsou plošně aplikovány v kuku- řicích insekticidy, v ovocných sadech je opakovaně prováděná ochrana proti škůdcům a chorobám

V druhé polovině června:
- začíná páření medvědu
- hnízdí žluva hajní, včelojed lesní, většina našich pěvců, podruhé hnízdí holub hřivnác

- kvetou lípy - pro včelaře tím končí pravá medonosná sezóna, po odkvětu lip začí- ná období sběru medovicového (tmavé- ho lesního) medu
- v teplejších oblastech probíhá příprava na žně, dozrávají porosty ozimého ječ- mene a řepky, jsou plánovány desítkace porostů řepky, porosty brambor jsou ošetřovány proti chorobám a škůdcům

KVĚTNOVÉ A ČERVNOVÉ PRANOSTIKY

Z knihy Jaromíra Kovaříka - Zvěř, lov a myslivost v české lidové slovesné kultuře: Filipa Jakuba mráz - to obilí plný klas. O svatém Mamertu zima už šla k čertu. Před Servácem není léta, po Serváci s mrazy veta.

Pankrác, Servác, Bonifác jsou ledovi muži, Žofie je jejich kuchařka. Svatí Servác, Pankrác a Bonifác, ledoví bratři, přinesou chladna jak se patří. Žofie vína upije. Svatá Žofie polička často zalije. Na svatého Marka schová se v žitě vranka, na svatého Jana schová se v žitě vrána.

Havlovo žito, Urbanův oves, co z toho bude, potom mi pověz. Studený máj - v stodole ráj. V máji aby ani pastýřova hůl neoschla. Májová vlažička - naroste travíčka; májový deštiček - poroste chlebiček. Když máj vláhy nedá, červen se jí předá.

Může-li se na začátku května schovat vrána v žitě, lze očekávat dobrou žerň. Suchý květen, suchý rok

Pláče-li červen a neoschne žitko, v zajících, koroptvích budem mít řídko. Když červen sluncem pohostí, úroda bude v hojnosti. Hřímá-li v červnu, zvede se obilí. Chladný květen, červen vlážný - je pro sýpky, sudy blažný. Červen studený - sedlák krčí rameny. Pláče-li Medard i ječmen zapláče.

Děšť o svatém Vítu škodí ječmenu i žitu. O svatém Vítu půl zrna v žitu. Svatý Vít vymetá ovisek. Nesej na svatého Víta, škoda žita. Svatý Vít káže síct, svatý Jan seče sám.

Do Jana Křtitele nechval ječmene. O Janu-li kukačka kuká, pěkný čas sobě vykuká. Nekuká-li kukačka před sv. Janem, bude neúrodný rok. Čím déle kukačka po Janu zpívá, tím dražší žito na trhu bývá.

Na svatého Aloise poseč louku, neboj se! Netřeba v červnu o děšť prositi, přijde, jak začnem kositi. Na svatého Antonína broušení kos započíná. Prší-li na svatého Petra a Pavla, bude mnoho myši, urodí se hodně hub. Když pes v břiše, v střevách má kroucení, trávu jí, vyje, strojí skučení, řídko toho chyba bývá, že potom děšť přichází.

Další informace ohledně myslivosti lze získat:
Ing. Jiří Šilha pověřený pracovník pro styk s médií Českomoravská myslivecká jednota Jungmannova 25, 115 25 Praha 1 mobil: 604 953 043 e-mail: jiri.silha@centrum.cz www.cmmj.cz

graf fillu

Ilustrace: Libuše Schmidt, www.grafillu.de

